

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/82/2022
Identifikačné číslo spisu:	4220010470
Dátum vydania rozhodnutia:	20.12.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Patrik Príbelský
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:4220010470.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a sudcov JUDr. Emila Klemaníča a JUDr. Františka Moznera na neverejnom zasadnutí konanom 20. decembra 2022 v Bratislave v trestnej veci obvineného I. Y. pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. d) Trestného zákona, o dovolaní obvineného I. Y. podanom proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 1Tos/89/2021, z 30. novembra 2021 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku dovolanie obvineného I. Y. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Komárno uznesením, sp. zn. 3Nt/23/2020, z 3. augusta 2021 (č. l. 207 a nasl. spisu) rozhodol tak, že postupom podľa § 399 ods. 2 Trestného poriadku v spojení s § 394 ods. 1 Trestného poriadku odmietol návrh okrem iného aj obvineného I. Y. na povolenie obnovy konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozsudkom Okresného súdu Komárno, sp. zn. 11T/66/2014, z 20. októbra 2016 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 4To/98/2016, z 12. januára 2017, ktorého sa dopustil na skutkovom základe podrobne rozvedenom vo výrokovej časti rozsudku okresného súdu.

Len na doplnenie je potrebné uviesť, že v pôvodnom konaní Okresného súdu Komárno bol uznaný vinným zo spáchania zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. d) Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 11 rokov so zaradením na jeho výkon do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia a zároveň mu bolo uložené ochranné liečenie protialkoholické v ústavnej forme.

Krajský súd v Nitre uznesením, sp. zn. 1Tos/89/2021, z 30. novembra 2021 (č. l. 239 a nasl. spisu), rozhodujúc na podklade sťažnosti okrem iného aj obvineného I. Y. postupom podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zrušil prvostupňové rozhodnutie a zároveň podľa § 402 ods. 2 z dôvodu § 399 ods. 2 Trestného poriadku návrh okrem iného aj obvineného I. Y. na povolenie obnovy konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozsudkom Okresného súdu Komárno, sp. zn. 11T/66/2014, z 20. októbra 2016 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 4To/98/2016, odmietol, pretože nezistil dôvody v zmysle § 394 ods. 1, ods. 5 Trestného poriadku.

Svoje rozhodnutie v zásade odôvodnil tak, že prvostupňový súd dospel k správne mu záveru, že neboli splnené podmienky obnovy konania uvedené v § 394 Trestného poriadku, osobitne v jeho prvom odseku. Za dôkazy a už vôbec nie za nové dôkazy alebo skutočnosti, nie je podľa druhostupňového súdu možné považovať rozhodnutia rôznych súdov tak, ako si to nesprávne predstavil obvinený a už vôbec nie rozhodnutia súdov cudzích štátov, ktoré neboli uznané predpísaným spôsobom na území Slovenskej republiky. Krajský súd uviedol, že to, čo je dôkaz, ustanovuje Trestný poriadok v § 119 ods. 3. Nadriadený súd záverom zistil, že formálny nedostatok vo výroku uznesenia okresného súdu, v ktorom absentuje citácia a § 402 ods. 2 Trestného poriadku, v ktorom vo vete druhej sa uvádza formálna podmienka na odmietnutie návrhu na povolenie obnovy konania na neverejnom zasadnutí. Preto po zrušení uznesenia prvého stupňa toto formálne pochybenie krajský súd napravným rozhodnutím vychádzajúc z právnych úvah a právnych záverov uvedených v odôvodnení uznesenia, keď nezistil žiadne pochybenie v konaní predchádzajúcom napadnutému uzneseniu a ani dôvody, na základe ktorých by bolo možné považovať návrh obvineného za dôvodný.

Proti uzneseniu krajského súdu podal obvinený dovolanie prostredníctvom obhajcu (č. l. 291 a nasl. spisu) s poukazom na údajné naplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku.

Úvodom svojho dovolania obvinený vo vzťahu k naplneniu podmienky právoplatného rozhodnutia súdu v § 368 ods. 1 Trestného poriadku, resp. § 368 ods. 2 Trestného poriadku, ako podmienky pre možnosť podať proti rozhodnutiu dovolanie, odkázal obvinený v plnom rozsahu na nález Ústavného súdu II. ÚS 284/2011-25, zo 6. októbra 2011.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený uviedol, že právo na obhajobu bolo zásadným spôsobom porušené konaním Okresného súdu Komárno, ktorý neposkytol ustanovenej obhajkyni obvineného k nazretiu úplný spisový materiál, a teda hlavný spis vedený pod sp. zn. 11T/66/2014 (spis, ktorého sa obnova konania priamo týkala). V súvislosti s uvedeným poukázal na znenie § 69 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Trestného poriadku. Podľa obvineného pochybením Okresného súdu Komárno došlo k závažnému zásahu nielen do ústavne zaručeného práva na obhajobu, ale taktiež do práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky ako aj čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Z dôvodu neposkytnutia kompletného spisu k nazretiu bolo obhajkyni obvineného znemožnené poskytovať akúkoľvek obhajobu v konaní o obnove konania (okrem iného z tohto dôvodu nemohlo dôjsť ani k doplneniu návrhu obvineného na povolenie obnovy konania). Obvinený ďalej uviedol, že bol v konaní vedenom pod sp. zn. 11T/66/2014, zastúpený inými obhajcami a JUDr. Ivana Starzyková ho zastupovala až v rámci obnovy konania, nemohla teda mať ani znalosť uvedeného spisu z predchádzajúcej obhajoby.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku obvinený uviedol, že trvá na tom, že rozhodnutie súdu je založené na nesprávnom právnom použití hmotnoprávneho ustanovenia. Okresný súd aj krajský súd nesprávne použili § 34 ods. 3, ods. 4, § 39 ods. 1 Trestného zákona a príliš formalisticky vyložili podmienky obnovy konania podľa § 394 Trestného poriadku. Obvinený tiež uviedol, že návrh na obnovu konania podal v zmysle nález Ústavného súdu Českej republiky, sp. zn. II. ÚS 4022/2018, z 30. júla 2019 a II. ÚS 2027/2017, zo 7. augusta 2017. Zároveň v odôvodnení svojho dovolania poukázal aj na rozhodnutie Krajského súdu Banská Bystrica, sp. zn. 5To/131/2019, z 12. novembra 2019. Obvinený vo svojom dovolaní žiadal aj vykonanie znaleckých posudkov, ktorými preukáže negatívny dopad odsúdenia na jeho rodinu. Zároveň podotkol, že negatívnym dopadom by bolo možné zabrániť, ak by súdy správne zohľadnili všetky rozhodujúce skutočnosti daného prípadu, predovšetkým pomery páchatel'a. V súvislosti s uvedeným poukázal na nález Ústavného súdu Českej republiky, sp. zn. I. ÚS 919/2016, z 20. júna 2016. Poukázal predovšetkým na dopad uloženia vysokého trestu odňatia slobody na maloletého syna. Ďalej uviedol: „Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa musí byť najlepší záujem dieťaťa predným hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí. Nutnosť zohľadnení najlepšieho záujmu dieťaťa pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa dieťaťa, vrátane súdneho rozhodovania je dlhodobá zdôrazňovaná. Podľa autoritatívneho výkladu Výboru pro práva dieťaťa vždy, keď je vydávané rozhodnutie s dopadom na konkrétne dieťa, ... musí rozhodovací proces zahrňovať posúdenie možného dopadu (negatívneho alebo pozitívneho) rozhodnutia na dotknuté dieťa... z odôvodnení rozhodnutia musí byť zrejmé, že [najlepší záujem dieťaťa bol vzatý do úvahy]” [Obecný komentár Výboru pro práva dieťaťa č. 14 - o práve dieťaťa

na to, aby jeho najlepšie záujmy boli predným hľadiskom (General comment No. 14 on the right of the Child to have his or her best interests taken as primary consideration) z 29. mája 2013, CRC/C/GC/14, § 6“]. Obdobne judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva zdôrazňuje, že sudy sa musia najlepším záujmom dieťaťa zaoberať, posúdiť ho v konkrétnej situácii, pokiaľ rozhodujú vo veci s dopadom na dieťa (napr. rozsudok z 28. júna 2007 vo veci Wagner a J. M. W. L. proti Luxembursku, sťažnosť č. 76240/01, § 135; z 26. júna 2014 vo veci Mennesson proti Francúzsku, sťažnosť č. 65192/11, § 93; z 21. decembra 2010 vo veci Anayo proti Nemecku, sťažnosť č. 20578/07, § 71; z 20. januára 2015 vo veci Gözümleri proti Turecku). V rámci ukladania konkrétneho trestu je nevyhnutné zohľadniť všeobecné kritériá pre ukladanie trestu, ktoré obsahuje trestný zákon a hodnotenie rodinných pomerov páchatel'a, ktoré zahŕňujú aj najlepší záujem dieťaťa“.

Obvinený I. Y. je toho názoru, že uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 11 rokov je neprimeraný s ohľadom na nové skutočnosti a dôkazy, ktoré vo veci vyšli najavo. S ohľadom na nedostatočnú individualizáciu trestu došlo v danom prípade k neúmernej represii a predovšetkým k negatívnemu dopadu trestu na tretiu osobu, a to na choré maloleté dieťa. Sudy podľa obvineného pri svojom rozhodovaní absolútne nezohľadnili záujem maloletého dieťaťa, čím pochybili. Na základe nových skutočností a dôkazov obvinený žiadal, aby došlo k obnove konania, v ktorej budú na podklade týchto nových dôkazov dostatočne zohľadnené záujmy maloletého syna obvineného.

Záverom svojho dovolania navrhol, aby dovolací súd podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 1Tos/89/2021, z 30. novembra 2021 v spojení s uznesením Okresného súdu Komárno, sp. zn. 3Nt/23/2020, z 3. augusta 2021 bol porušený zákon v ustanovení § 193, § 34, § 394 Trestného poriadku v neprospech obvineného. Súčasne navrhol, aby podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku dovolací súd zrušil dovolaním napadnuté uznesenie krajského súdu ako aj unesenie okresného súdu a aby po zrušení uvedených rozhodnutí dovolací súd podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal Okresnému súdu Komárno, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Okresnému súdu bolo obvineným 28. júla 2022 doručené doplnenie dovolania (č. l. 296 a nasl. spisu) v bode II. - dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. „K zohľadneniu najlepšieho záujmu detí obvinených, resp. odsúdených, v trestnom konaní sa opakovane vyjadril vo svojich nálezoch predovšetkým Český Ústavný súd. Vo svojom náleze, sp. zn. II. ÚS 2027/1,7 zo 7. augusta 2017 konštatoval, že najlepší záujem dieťaťa musí byť predným hľadiskom pri akejkolvek činnosti týkajúcej sa detí bez ohľadu na to, či sú uskutočňované verejnými alebo súkromnými zariadeniami, súdmi, správnymi, alebo zákonodarnými orgánmi. Nutnosť zohľadnenia najlepšieho záujmu dieťaťa pri akejkolvek činnosti týkajúcej sa dieťaťa, vrátane súdneho rozhodovania, Ústavný súd Českej republiky vo svojej judikatúre dlhodobo zdôrazňuje [napr. nález, sp. zn. Pl. ÚS 23/02, z 30. júna 2004 (N 89/33 SbNU 353; 476/2004 Sb.); nález, sp. zn. Pl. ÚS 15/09, z 8. júla 2010 (N 139/58 SbNU 141; 244/2010 Sb.), bod 29; nález, sp. zn. IV. ÚS 3305/13, z 15. októbra 2014 (N 193/75 SbNU 177); nález, sp. zn. I. ÚS 1506/13, z 30. mája 2014 (N 110/73 SbNU 739); nález, sp. zn. III. ÚS 3363/10, z 13. júla 2011 (N 131/62 SbNU 59) či nález Ústavného súdu, sp. zn. I. ÚS 3226/16, z 29. júna 2017 (N 1 16/85 SbNU 879)]. Podľa Ústavného súdu ČR, ak sudy odmietnu zohľadniť najlepší záujem dieťaťa, nerespektujú princípy čl. 3 ods. 1 a čl. 9 Dohovoru o právach dieťaťa a judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Rozhodnutie súdu v trestných veciach musí vždy obsahovať zohľadnenie najlepšieho záujmu dieťaťa. Slovom komentára k Výboru pro práva dieťaťa č. 14 musí ísť o predné hľadisko. Trestné sudy k nemu preto musia prihliaďnúť a odôvodniť, prečo v tom ktorom prípade nepreváži najlepší záujem dieťaťa nad záujmom spoločnosti na potrestaní páchatel'a. Obzvlášť v tomto konkrétnom prípade je váha najlepších záujmov syna odsúdeného veľmi vysoká, preto by mali sudy dôkladne odôvodniť, prečo podľa ich názoru musí najlepší záujem dieťaťa ustúpiť dlhému nepodmienenému trestu odňatia slobody odsúdeného. Týmto sa však sudy v rámci svojho rozhodnutia vôbec nezaoberali, čím došlo k vážnemu zásahu do práv nie len odsúdeného, ale aj maloletého. Žiaden zo súdov sa doposiaľ nezaoberal špatnou finančnou situáciou rodiny, ktorá má značný dopad na maloletého syna. Príjmy rodiny aktuálne tvoria výživné vo výške 43,61 EUR a dávka v hmotnej núdzi vo výške 37,79 EUR. Nie je pochyb, že týmito finančnými prostriedkami nemôže rodina pokryť ani nevyhnutné náklady. Na akýkoľvek rozvoj maloletého tak neostávajú žiadne finančné prostriedky. Manželka odsúdeného reálne nemôže vykonávať žiadnu pracovnú činnosť, a to ani v rozsahu 32 hodín mesačne, lebo maloletý syn vyžaduje jej stálu

starostlivosť. Navyše manželka odsúdeného navštevuje trikrát týždenne so synom školské zariadenie, kde má syn individuálnu výuku, u ktorej musí byť prítomný jeden z rodičov. Zdôrazňujeme, že maloletý syn trpí poruchou správania ADHD a vyžaduje sa u neho individuálna výučba“. K uvedenému obvinený pripojil ako dôkaz „Vyjadrenie k žiadosti o poskytnutie dotácie na humanitárnu pomoc z 29. júna 2022“. Vo vzťahu ku kumulácii trestov obvinený uviedol, že: „...trvá na doplnení dovolania vo vzťahu ku kumulácii trestov, ktorú považuje za neúmernú. podľa jeho názoru súdy pri ukladaní trestu za trestný čin týranie blízkej osoby a zverenej osoby dostatočne nezohľadnili výšku predchádzajúceho, doposiaľ nevykonaného trestu. Z tohto dôvodu súdy uložili odsúdenému trest, ktorý je spolu s doposiaľ nevykonaným trestom odsúdeného neúmerný predovšetkým s ohľadom na okolnosti prípadu (nevykonanie navrhovaných znaleckých posudkov, dôkazy získané nezákonným spôsobom, nesprávne poučenie U. Y. a falšovanie jej podpisu) a rodinné pomery odsúdeného. Tento názor odsúdeného podporuje aj nižšie uvedená judikatúra. Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom uznesení zo 4. júna 2019, sp. zn. 5Tdo/25/2019, konštatoval, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) TP „napĺňa aj zistenie, že napadnuté rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Pod týmto sa rozumie napr. nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť činu (§ 24 až 30 Tr. zák.), premlčania trestného stíhania (§ 87 Tr. zák.), ďalej pochybenie súdu pri ukladaní úhrnného alebo súhrnného trestu, spoločného trestu alebo ďalšieho trestu (§ 47 až 43 Tr. zák.), ukladaní trestu obzvlášť nebezpečnému recidivistovi podľa § 47 ods. 2 Tr. zák. Krajský súd v Žiline vo svojom rozsudku z 21. septembra 2010, sp. zn. 1To/91/2010, uviedol, že pri ukladaní trestov treba vychádzať zo spojenia dvoch princípov, a to z princípu zákonnosti trestu a z princípu individualizácie trestov. Pri rozhodovaní o treste totiž nemožno posudzovať jednotlivé ustanovenia týkajúce sa ukladaní trestu izolovane bez ohľadu na ich vzájomnú prepojenosť a súvisť, t. j. bez zhodnotenia toho, či ukladaný trest je v súlade so všetkými základnými zásadami, ktoré je konajúci súd pri ukladaní každého trestu povinný zohľadniť. V rozsudku Krajského súdu Bratislava zo 16. februára 2022, sp. zn. 2To/88/2021, súd konštatoval, že pri určovaní druhu trestu a jeho výmery súd prihliadne najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, príťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu páchatela, jeho pomery. Z nálezů Ústavného súdu ČR z 28. novembra 2018, sp. zn. II. ÚS 482/18, vyplýva, že len primeraný trest môže mať pozitívny vplyv na osobu odsúdeného. Primárnym cieľom výkonu trestu je náprava odsúdeného. Pokiaľ je však odsúdený vo väzenskom prostredí príliš dlho, začne prevažovať negatívne pôsobenie väzenského prostredia a pobytu v ňom, nad pozitívnymi účinkami. Podľa nálezů Ústavného súdu ČR z 12. augusta 2019, sp. zn. II. ÚS 4022/2018, nie je v trestnoprávných predpisoch dostatočne zmienená možnosť prihliadnuť k skôr uloženým trestom pri ukladaní nového trestu za trestné činy spáchané po tom, čo bol súdom prvého stupňa vyhlásený odsudzujúci rozsudok za iné páchatelove trestné činy. Kumulácia trestov vedie k dlhým výkonom trestov odňatia slobody. Pokiaľ však súdy pri ukladaní nového trestu nezohľadňujú skôr uložené tresty, môžu len veľmi ťažko individualizovať trest do takej miery, aby mohol mať pozitívny vplyv na páchatela“.

Obvinený záverom odkázal na návrh uvedený v podanom dovolaní zo 4. júla 2022.

Prokurátorka Okresnej prokuratúry Komárno podala 29. júla 2022 vyjadrenie k dovolaniu obvineného (č. l. 299 a nasl. spisu), v ktorom uviedla, že v predmetnej veci je dovolanie neprípustné, pretože na základe mimoriadneho opravného prostriedku nie je možné revidovať každé rozhodnutie súdu, ale len rozhodnutie, pri ktorom to umožňuje zákon a z dôvodov, ktoré sú uvedené v zákone, pričom primárne je posúdenie prípustnosti. Poukázala na znenie § 368 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku a dodala, že „inými“ rozhodnutiami uvedenými v zákone sú rozhodnutia uvedené v § 371 ods. 2 Trestného poriadku, proti ktorým môže podať dovolanie minister spravodlivosti a uznesenie krajského súdu o odmietnutí návrhu na povolenie obnovy konania medzi vyššie uvedené rozhodnutia nepatrí.

Vo vzťahu k argumentácii obhajcu obvineného nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky uviedla, že táto nie je správna. Ďalej uviedla nasledovné (mutatis mutandis): „Pokiaľ nález, sp. zn. II. ÚS 284/2011/25, zo 6. októbra 2011 vo svojom odôvodnení hovorí o reštriktívnom výklade ustanovenia § 368 ods. 1 Trestného poriadku, hodnotí takýmto spôsobom uvedené ustanovenie v znení tohto zákona účinnom pred 1. septembrom 2011. Po novelizácii Trestného poriadku zákonom číslo 262/2011 Z. z. s účinnosťou od 1. septembra 2011 bola úprava prípustnosti dovolania oproti dovtedajšej, obsiahnutej len v ustanovení § 368 ods. 1 Trestného poriadku, rozšírená o explicitný (výslovný, striktný) výpočet

rozhodnutí, proti ktorým možno podať dovolanie (ods. 2 citovaného ustanovenia). Nejde teda už o otázku interpretácie, ale o otázku akceptácie obsahovo jasného ustanovenia zákona“.

Z tohto dôvodu prokurátorka navrhla, aby dovolací súd odmietol dovolanie podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku, pretože bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

Obvinený vlastnoručne napísaným podaním doručeným Okresnému súdu Komárno 18. augusta 2022 (č. I. 309 a nasl. spisu) v úvode poukázal na rozhodnutia, sp. zn. II. ÚS 111/2008, 1To/1/2015 a I. ÚS 98/2017. Obvinený ďalej vo svojom podaní prokurátorky, že apeluje na zbavenie jeho subjektívnych práv hmotného charakteru a uviedol, že neustále zabúda na čl. 12 ods. 1, ods. 2 a čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. Opätovne poukazuje na rôzne rozhodnutia ako napríklad, sp. zn. II. ÚS 284/2011 - 25, zo 6. októbra 2011, rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva *Helmers v. Švédsko*, z 29. októbra 1991, *Belzink v. Poľsko*, z 25. marca 1998. Ďalej uviedol nález Ústavného súdu Českej republiky, sp. zn. II. ÚS 4022/2018, z 30. júla 2019, v ktorom ide o nesprávnu prax, ktorá nielen narúša už individualizovaný trest, ktorý je určený podľa § 34 Trestného zákona. V celom svojom podaní poukazuje na rôzne rozhodnutia, apelujúc na to, že jemu uložený trest nie je správny a má zlý dopad na jeho rodinu, hlavne na maloletého syna. Záverom svojho podania obvinený I. Y. uviedol, že vyjadrenie prokurátorky v celom rozsahu je nedôvodné a podkopáva demokratické záujmy Slovenskej republiky.

Okresnému súdu Komárno bolo 3. októbra 2022 doručené vyjadrenie obvineného prostredníctvom obhajcu k vyjadreniu prokurátorky (č. I. 314 a nasl. spisu). Vo svojom vyjadrení uviedol nasledovné (*mutatis mutandis*): „Odsúdený si je vedomý obsahu ustanovenia § 368 ods. 2 zákona č. 301 /2005 Z. z. Trestného poriadku (ďalej len „TP“). Podľa odsúdeného je však potrebné aplikovať právne normy tak, aby ich aplikáciou nedochádzalo k porušeniu základných práv a slobôd osôb. Doslovný, resp. striktný výklad ustanovenia § 368 ods. 2 TP by totiž mohol viesť k porušeniu práva odsúdených na spravodlivý proces, ktoré je garantované nie len v čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, ale aj v čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Zmyslom a účelom obnovy konania ako mimoriadneho opravného prostriedku je odstrániť nedostatky skutkového charakteru spočívajúce najmä v neúplnosti zhromaždených skutočností a dôkazov, na ktorých je právoplatné rozhodnutie postavené. Obnova konania teda nevedie k revízii pôvodného konania, čo do verifikácie a prehodnocovania už vykonaných (a obsahovo nezmenených) dôkazov či skutočností, na základe ktorých bol ustálený skutkový stav súdom v pôvodnom konaní, ani preskúmvanie vecnej správnosti rozhodnutia, či zákonnosť postupu súdu vo vzťahu k obhajobe, a teda nie je ani v kolízii s dovolaním ako mimoriadnym opravným prostriedkom.

Odstránenie nedostatkov skutkového charakteru prostredníctvom obnovy konania môže mať vo veci samej značný význam a môže dokonca spôsobiť aj to, že bude rozhodnuté diametrálne odlišne, alebo aspoň priaznivejšie pre odsúdeného. Odsúdený si je vedomý toho, že Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací nepreskúmvava správnosť a úplnosť zisteného skutku, to však nevylučuje, aby preskúmal, či neboli porušené ustanovenia o konaní v priebehu samotného rozhodovania o obnove, prípadne či vydané rozhodnutie o obnove konania neporušuje zákon.

Ústavný súd vo svojom náleze z 27. januára 2022, sp. zn. III. ÚS 368/2022-1, 16 konštatoval nasledujúce: „Podľa čl. 57 ods. 1 ústavy sa síce základného práva na inú právnu ochranu možno domáhať len v medziach zákonov, ktoré ustanovenie čl. 46 vykonávajú, nemožno však prijať záver, že ak štát neprijme zákon vykonávajúci základné právo podľa čl. 46 ods. 1, potom toto právo neexistuje. Každé základné právo zaručené ústavou, vrátane základného práva na inú právnu ochranu, má vlastný obsah a rozsah, teda jadro či minimálny štandard nezávislý od zákonnej regulácie, ktorá dané základné právo vykonáva, alebo spadá do rozsahu jeho pôsobnosti. Výplýva to z povahy základných práv, ktoré štát netvorí a nepriznáva, ale uznáva a má ústavnú povinnosť ich zaručiť - garantovať. Jadro alebo minimálny štandard každého základného práva je daný jeho podstatou a zmyslom vyplývajúcimi z okruhu spoločenských vzťahov, ktorých sa konkrétne základné právo týka, a z jeho účelu spočívajúceho v ochrane špecifického aspektu ľudskej dôstojnosti, slobody alebo rovnosti v dotknutých oblastiach spoločenských vzťahov“.

Vo vyššie uvedenom rozhodnutí sa síce ústavný súd zaoberal inou právnou ochranou, avšak daný názor je uplatniteľný aj pre súdnu ochranu. Podľa vyššie uvedeného nálezu ústavného súdu by teda mal

zákonodarca vždy formulovať zákony tak, aby rešpektovali základné práva osôb. Samozrejme, nie je pri tvorbe zákonov možné vždy myslieť na všetky situácie, ktoré reálne môžu nastať. Nie je teda možné ani vylúčiť, že niektoré prijímané normy môžu porušovať základné práva. Táto skutočnosť však nezakladá orgánom poskytujúcim ochranu právo, aby bez ďalšieho aplikovali ustanovenia v rozpore so základnými právami. Súd by mali vždy posúdiť, či aplikáciou daného ustanovenia nedochádza k porušovaniu základných práv a pokiaľ áno, mali by urobiť také kroky, aby k ďalšiemu porušovaniu základných práv nedochádzalo. Záverom odsúdený zhrňuje, že samotná skutočnosť, že rozhodnutie o návrhu na povolenie obnovy konania nie je výslovne uvedené v ustanovení § 368 ods. 2 TP, nezakladá dôvod pre odmietnutie dovolania. Najvyšší súd Slovenskej republiky by mal v tomto prípade zohľadniť predovšetkým dôležitosť rozhodnutia o obnove konania v rámci celého trestného konania a možný dopad vylúčenia tohto rozhodnutia z možnej revízie prostredníctvom dovolania“.

Obvinený záverom svojho vyjadrenia trval na tom, že dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať dovolanie a žiadal, aby dovolací súd podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 1Tos/89/2021, z 30. novembra 2011 v spojení s uznesením Okresného súdu Komárno, sp. zn. 3Nt/23/2020, zo 3. augusta 2021 bol porušený zákon v ustanovení § 193, § 34, § 394 Trestného poriadku v neprospech obvineného a súčasne navrhol, aby podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku dovolací súd tieto rozhodnutia zrušil. Ďalej obvinený navrhol, aby po zrušení uvedených rozhodnutí dovolací súd podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal Okresnému súdu Komárno, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

+ + +

Ku skôr uvedenému najvyšší súd konštatuje, že obvinený podal dovolanie proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

Podľa § 368 Trestného poriadku:

ods. 1) Dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371.

ods. 2) Ak tento zákon neustanovuje inak, rozhodnutím podľa odseku 1 sa rozumie

- a) rozsudok a trestný rozkaz,
- b) uznesenie o postúpení veci okrem uznesenia o postúpení veci inému súdu,
- c) uznesenie o zastavení trestného stíhania,
- d) uznesenie o podmienenečnom zastavení trestného stíhania,
- e) uznesenie o podmienenečnom zastavení trestného stíhania spolupracujúceho obvineného,
- f) uznesenie o schválení zmiernosti a zastavení trestného stíhania,
- g) rozhodnutie o uložení ochranného opatrenia,
- h) rozhodnutie, ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok podaný proti rozhodnutiu podľa písmen a) až g), alebo rozhodnutie, ktorým odvolací súd na základe riadneho opravného prostriedku vo veci sám rozhodol.

Spoločným menovateľom všetkých rozhodnutí taxatívne vymenovaných v § 368 ods. 2 Trestného poriadku je, že ide o tzv. meritórne rozhodnutia, teda rozhodnutia vo veci samej, ktorými sa trestné stíhanie obvineného končí ako celok. Dotknuté ustanovenie zároveň vyjadruje taxatívny výpočet konkrétnych rozhodnutí súdu, ktoré možno napadnúť dovolaním v prípade splnenia podmienok upravených v predchádzajúcom odseku. Zároveň treba poznamenať, že dotknutý výpočet nie je bezvýnimčný, nakoľko Trestný poriadok explicitne vyjadruje iné rozhodnutia v § 371 ods. 2, voči ktorým dovolanie môže podať len minister spravodlivosti.

Z ustanovenia § 368 ods. 2 Trestného poriadku ani z iných ustanovení Trestného poriadku nevyplýva prípustnosť dovolania proti uzneseniu, ktorým súd rozhodol o návrhu na povolenie obnovy konania, resp. ktorým bolo rozhodnuté o sťažnosti proti takémuto uzneseniu. Je tomu tak preto, že predmetné rozhodnutie nie je rozhodnutím vo veci samej.

Podľa § 369 ods. 2 Trestného poriadku proti právoplatnému rozhodnutiu (viď 368 ods. 2 Trestného poriadku) súdu druhého stupňa môže podať dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1

a/ generálny prokurátor, proti ktorémukoľvek výroku,

b/ obvinený vo svoj prospech voči výroku, ktorý sa ho priamo týka.

Proti iným rozhodnutiam neuvedeným v § 368 ods. 2 Trestného poriadku (ak tento zákon neustanovuje inak - viď § 368 ods. 2 prvá veta Trestného poriadku) môže podať dovolanie len minister spravodlivosti, a to v zmysle § 371 ods. 2, ods. 3 Trestného poriadku.

Z uvedeného vyplýva, že obvinený môže podať dovolanie vo svoj prospech len proti rozhodnutiam súdu druhého stupňa taxatívne vymenovaným v ustanovení § 368 ods. 2 Trestného poriadku a nie proti iným rozhodnutiam.

V posudzovanej veci bolo podané dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre, ktorým bolo s konečnou platnosťou rozhodnuté o návrhu okrem iného aj obvineného I. Y. na povolenie obnovy konania, a teda rozhodnutiu, ktoré nespadá do okruhu rozhodnutí vymedzených ustanovením § 368 ods. 2 Trestného poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nad rámec uvedeného, k obvineným uvádzanému nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky, z ktorého vyvodzuje možnosť podania dovolania aj proti uzneseniu o zamietnutí žiadosti o povolenie obnovy konania, resp. uzneseniu o zamietnutí sťažnosti proti takémuto uzneseniu, konštatuje nasledovné. Pozornosti obvineného zrejme uniklo, že uvedený nález sa zaoberal rozhodnutím najvyššieho súdu vydaným pred novelou Trestného poriadku zákonom č. 262/2011 Z. z., ktorou bolo do Trestného poriadku doplnené nové znenie § 368 ods. 2 Trestného poriadku, ktoré výslovne (explicitne) stanovuje okruh rozhodnutí, proti ktorým je s účinnosťou od 1. septembra 2011 prípustné dovolanie. V dôvodovej správe k tomuto ustanoveniu je uvedené: „V odseku 2 sa taxatívne uvádzajú rozhodnutia, proti ktorým možno podať dovolanie. Doterajšia právna úprava totiž pripúšťa značné rozdiely výkladu čo do rozsahu rozhodnutí, ktoré by bolo možné (i so zreteľom na § 371) napadnúť dovolaním. Dovolanie je možné zároveň podať aj proti rozhodnutiam vyplývajúcim z § 371 ods. 2, čo je vyjadrené formuláciou „ak tento zákon neustanovuje inak“. Rovnako tak bolo touto novelou do § 382 Trestného poriadku doplnené písm. f) Trestného poriadku, v zmysle ktorého dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné. Podľa dôvodovej správy k uvedenej novele sa doplnením § 382 písm. f) Trestného poriadku rozšírila možnosť postupu dovolacieho súdu podľa § 382 (odmietnutie dovolania bez preskúmania veci na neverejnom zasadnutí) o prípad, ak je podané dovolanie proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné (napr. proti rozhodnutiu o obnove konania).

Vychádzajúc z uvedeného je zjavné, že obvineným citované závery nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 284/2011, už v súčasnej právnej úprave, po novele Trestného poriadku zákonom č. 262/2011 Z. z., nie sú použiteľné.

S ohľadom na uvedené najvyššiemu súdu neostalo iné, len rozhodnúť podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku o odmietnutí dovolania, pretože bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.